

PRZEDMOWA
do tomu jubileuszowego
***Philological Inquiries FESTSCHRIFT FOR PROFESSOR JULIAN
MALISZEWSKI HONOURING HIS 40 YEARS OF SCHOLARLY
ACTIVITY AND 60TH BIRTHDAY***

Niniejszy tom jubileuszowy ofiarowany jest Profesorowi Julianowi Maliszewskiemu z okazji czterdziestolecia Jego pracy naukowej, przypadającego w 2012 roku oraz z okazji Jego sześćdziesiątych urodzin, które obchodził w 2011 roku.

Profesor zwyczajny doktor habilitowany Julian Maliszewski urodził się 6 lutego 1951 roku w Nowym Mieście Lubawskim, jednak całe swoje życie związany jest ze Śląskiem. Wychowywał się bowiem w Zabrze, a w Opolu – gdzie mieszka wraz z rodziną – rozpoczął swoją karierę akademicką, ukończywszy w 1974 roku studia magisterskie w zakresie filologii rosyjskiej na Wydziale Filologiczno-Historycznym ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej (obecnie Uniwersytet Opolski). Cztery lata później – w 1978 roku – Rada Naukowa tego samego Wydziału Filologiczno-Historycznego nadała Jubilatowi stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa rosyjskiego na podstawie rozprawy *Twórczość Iwana Kozłowa na tle romantycznych prądów literackich lat 20. i 30. XIX wieku*. Intensywna działalność naukowa, czego dowodem są liczne publikacje z tamtego okresu, oraz praca habilitacyjna pt. *Vasily Shukoffsky und die deutsche Romantik*, stanowiły podstawę do wszczęcia przewodu habilitacyjnego, pomyślnie zakończonego w 1987 roku na Uniwersytecie Lipskim. Sześć lat po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego, Julian Maliszewski podjął się nietuzinkowego zadania – w 1993 roku uzyskał drugi doktorat z literaturoznawstwa germańskiego nadany uchwałą Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie rozprawy *J. W. Goethe na Śląsku (O podróży poety w 1790 roku)*. Ukoronowanie ścieżki awansów akademickich nastąpiło 27 kwietnia 2005 roku, kiedy to dr hab. Julian Maliszewski uzyskał nominację profesorską odebraną z rąk ówczesnego Prezydenta Polski – Aleksandra Kwaśniewskiego.

Profesor Julian Maliszewski przez większość swojego życia zawodowego związany był z trzema ośrodkami akademickimi: Opolem, w którym – jak wspomniano – mieszka i gdzie w Instytucie Filologii Rosyjskiej WSP pracował na stanowiskach asystenta oraz adiunkta; Częstochową, gdzie najpierw pracował w Wyższej Szkole Pedagogicznej (obecnie Akademia im. Jana Długosza), sprawując liczne funkcje kierownicze (np. kierownika Zakładu Glottodydaktyki czy dziekana Wydziału Filologiczno-Historycznego w kadencji 1987-1990) i jednocześnie pracując w Wyższej Szkole Języków Obcych i Ekonomii (obecnie Akademia Polonijna), gdzie w latach 1996-1998 był dziekanem Wydziału Filologicznego. Następnie podjął

zatrudnienie na Politechnice Częstochowskiej, w której po dziś dzień kieruje unikatową w skali kraju Katedrą Zastosowań Lingwistycznych w Zarządzaniu. Od 2007 roku Profesor Julian Maliszewski jest także związany z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nysie, w której pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Neofilologii, będąc jednocześnie założycielem, kierownikiem, a przede wszystkim *spiritus movens* działalności naukowej Sekcji Angielskiego Języka Biznesu. Szanowny Jubilat aktywnie uczestniczy w promocji kadr naukowych dla tej jednostki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie, bowiem jest promotorem rozpraw doktorskich, przygotowywanych przez dwie asystentki Sekcji Angielskiego Języka Biznesu. Również w Nysie widoczna jest działalność naukowa Profesora Juliana Maliszewskiego, czego dowodem jest praca zbiorowa pod redakcją Profesora Juliana Maliszewskiego pt. *Business Language Approaches: Between Term and Metaphor in Business English* wydana nakładem Oficyny Wydawniczej PWSZ w Nysie w 2011 roku. Na szczególną uwagę zasługuje także fakt, że pod egidą Profesora rozwija się studencki ruch naukowy, a w szczególności Koło Naukowe Języka Biznesu *Lingua Oeconomica*, którego Profesor jest twórcą i opiekunem. Profesor Julian Maliszewski jest także wielokrotnym już wykładowcą oraz organizatorem prelekcji oraz wykładów popularnonaukowych wygłaszanych w ramach Nyskiego Festiwalu Nauki.

Tak bogate doświadczenie naukowo-dydaktyczne dopełnia stanowisko profesora wizytującego, które szanowny Jubilat piastował w 1991 roku w Katedrze Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu im. Jana Gutenberga w Gemersheim oraz w 1992 roku w Katedrze Translatoryki Uniwersytetu Bremeńskiego.

Działalność akademicka Profesora Juliana Maliszewskiego związana jest także z kształceniem kadr naukowych, czego efektem jest siedmiu wypromowanych doktorów nauk humanistycznych (w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa polskiego, niemieckiego i angielskiego) oraz liczne przewody doktorskie w toku, w których Profesor Julian Maliszewski pełni rolę promotora. Jubilat w swoim dorobku akademickim ma także wiele recenzji prac doktorskich oraz habilitacyjnych, które sporządzał na prośbę rad wydziałów uniwersytetów Adama Mickiewicza w Poznaniu, Śląskiego, Łódzkiego czy Wrocławskiego.

Oprócz aktywnej działalności dydaktycznej, naukowej oraz promotorskiej, Profesor Julian Maliszewski prowadzi intensywne badania w zakresie teorii i praktyki przekładu specjalistycznego. Jubilat jest bowiem tłumaczem przysięgłym języków angielskiego, niemieckiego oraz rosyjskiego, posiada uprawnienia tłumacza przysięgłego Unii Europejskiej. Jest także zrzeszony w Naczelnej Organizacji Technicznej jako tłumacz naukowo-techniczny języków angielskiego, niderlandzkiego, niemieckiego oraz rosyjskiego, a Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i

Specjalistycznych TEPIS nadało Jubilatowi status członka-eksperta. Profesor Julian Maliszewski należy także do Międzynarodowej Federacji Tłumaczy (FIT) oraz innych towarzystw skupiających dydaktyków, praktyków i teoretyków przekładu.

Tak bogate doświadczenie tłumaczeniowe, połączone z wieloletnią praktyką w zakresie dydaktyki przekładu i tworzenia autorskich programów studiów tłumaczeniowych zarówno dyplomowych jak i podyplomowych dla uczelni wyższych (m. in. dla Wyższej Szkoły Języków Obcych i Turystyki w Szczecinie, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie oraz Politechniki Częstochowskiej) zaowocowało powołaniem Profesora Juliana Maliszewskiego na członka różnych gremiów oceniających kandydatów na tłumaczy przysięgłych. Był on zarówno egzaminatorem i przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej dla Kandydatów na Tłumaczy Przysięgłych przy Prezesie Sądu Okręgowego w Opolu jak i egzaminatorem na zlecenie Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS w Warszawie.

Gruntowne wykształcenie, intensywna działalność naukowa w zakresie szeroko pojętej humanistyki, ciekawość świata i precyzja analityczna oraz wieloletnie doświadczenie tłumaczeniowe stanowią podwaliny stale zwiększającego się dorobku naukowego Profesora Juliana Maliszewskiego. Jubilat jest autorem, redaktorem oraz współredaktorem licznych publikacji naukowych z zakresu literaturoznawstwa rosyjskiego oraz niemieckiego, językoznawstwa ogólnego, lingwistyki stosowanej, glottodydaktyki, językoznawstwa języków specjalistycznych, terminologii czy nawet historii. Spośród licznych prac naukowych wymienić należy przede wszystkim *Niemieckojęzyczne przekłady współczesnej liryki polskiej* z cyklu "Studia o przekładzie", stanowiące istotny wkład w polskie badania nad przekładem literackim. Profesor jest także redaktorem ośmiu monografii poświęconych tematyce przekładoznawczej, w tym publikacji pt. *Diskurs und Terminologie beim Fachübersetzen und Dolmetschen – Discourse and Terminology in Specialist Translation and Interpreting*, która ukazała się nakładem renomowanego wydawnictwa zagranicznego Peter Lang Internationaler Verlag der Wissenschaften. Od kilku lat Profesor Julian Maliszewski zajmuje się również badaniem działalności przekładowej Karla Dedeciusa, czego efektem są ukazujące się systematycznie publikacje w *Roczniku Karla Dedeciusa. Dedeciana – Tłumaczenie – Recepcja* wydawanym przez Katedrę Badań Niemcoznawczych Uniwersytetu Łódzkiego. Zainteresowanie przekładem prawnym i sądowym zaowocowało serią artykułów poświęconych problemom tłumaczenia policyjnego w czasopiśmie Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS „Lingua Legis”. Jako uznany ekspert w dziedzinie przekładoznawstwa i języków specjalistycznych Profesor recenzował prace Petera Sandriniego oraz Gerarda Köhlera (z zakresu tłumaczenia

prawniczego) w renomowanych czasopismach z listy filadelfijskiej IIN. W roku 2008 na zlecenie Wydawnictwa Naukowego PWN był On także recenzentem *Wielkiego Słownika Polsko-Niemieckiego*.

Na szczególną uwagę zasługują najnowsze prace autorskie Jubilata oraz Jego prace redaktorskie, które wpisują się w obszary aktualnych zainteresowań naukowych Profesora Juliana Maliszewskiego – języka biznesu, jego dydaktyki oraz przekładu (np. tom prac pt. *Word-Term-Meaning New Approach to Business Language Training, Business Language Approaches: Between Term and Metaphor in Business English* czy *Disambiguation of Metaphor in Business Translation*).

Ta krótka prezentacja dokonań Jubilata pozwala stwierdzić, że jest On niekwestionowanym autorytetem naukowym, który umiejętnie łączy rozległą wiedzę akademicką z wieloletnim doświadczeniem praktycznym. Faktem godnym podkreślenia jest to, że Profesor Julian Maliszewski nie ogranicza się do prowadzenia badań w obrębie tradycyjnie rozumianej filologii jednego języka, ale jest wszechstronnie uzdolnionym poliglotą: rusycystą, germanistą oraz anglistą. Znajomość języka niderlandzkiego, włoskiego, czeskiego i łacińskiego jeszcze dokładniej pokazuje jak wielkim potencjałem intelektualnym włada szanowny Jubilat.

Niniejszy tom ofiarowany Profesorowi Julianowi Maliszewskiemu z okazji czterdziestolecia Jego pracy naukowej oraz Jego sześćdziesiątych urodzin jest dowodem wdzięczności oraz uznania dla szanownego Jubilata za Jego wkład w rozwój naukowy wieloaspektowych badań filologicznych w Polsce, a także za Jego trud w kształceniu kolejnych pokoleń filologów – znawców języka biznesu oraz kadry naukowej wielu polskich uczelni. Szeroki krąg zainteresowań naukowych Jubilata posłużył nam za podstawę podziału prac nadesłanych przez autorów wywodzących się z różnych ośrodków naukowych w Polsce na sekcje tematyczne. W tomie znajdują się więc prace, które wpisują się w szeroko rozumiane badania literackie oraz przekład literacki, a także artykuły z zakresu przekładu melicznego i audiowizualnego. Osobne sekcje stanowią prace językoznawcze oraz artykuły z zakresu glottodydaktyki i kształcenia tłumaczy. Ponadto, w tomie zebrano artykuły na temat języka prawa i języka biznesu, ich przekładu oraz terminologii. Taki podział zebranych w tomie prac pozwolił nam uwypuklić te dziedziny humanistyki, w rozwoju których Profesor Julian Maliszewski ma niezaprzeczalnie udział.

Publikacja tomu *Philological Inquiries. Festschrift for Professor Julian Maliszewski Honouring His 60th Birthday and 40 Years of Scholarly Activity* nie byłaby możliwa bez wsparcia wielu życzliwych osób. Redaktorzy niniejszej pracy pragną w tym miejscu wyrazić szczególnie serdeczne podziękowania Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie – Pani Profesor Zofii Wilimowskiej, dzięki której wsparciu, życzliwości oraz

cennym radom niniejsza publikacja wydana została nakładem Oficyny
Wydawniczej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie.
Alina Bryll, Iwona Sikora, Marcin Walczyński